

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI
ANITLAR VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ANTALYA MÜZESİ
PERGE TİYATROSU SALONU

REPUBLIC OF TURKEY THE MINISTRY OF CULTURE
GENERAL DIRECTORATE OF MONUMENTS AND MUSEUMS
ANTALYA MUSEUM GALLERY OF THE PERGE THEATRE



PERGE TİYATROSU "SKENE"Sİ

Perge Tiyatrosu kazıları, 1985-1993 yılları arasında Türk bilim heyetleri tarafından gerçekleştirildi. Kazılar sırasında, şu anda Tiyatro içerisinde orijinal yerinde duran Dionysos frizinden başka, Kentaumachie ve Gigantomachie frizlerine ait parçalar yanısıra, ilginç bir biçimde bezemelerinin bir kısmı tamamlanmış, bir kısmı ise yarım kalmış çok sayıda mimari eleman bulunmuştur.

Perge Tiyatro'sunda iki esas yapı evresi saptanmıştır. Mimari konstrüksiyonun ve bezemelerin durumuna göre sahne binasının, önce iki katlı olarak tasarlandığı, daha sonra üçüncü katın eklendiği; bu sırada "proskenion"un da yeniden ele alındığı tesbit edilmiştir. Bezemelerin tümünün belli bir zaman içerisinde tamamlanmadığı, değişik dönemlerde tekrar tekrar bitirilmesine çalışıldığı anlaşılmıştır.

Mimari kompozisyonun özelliklerinden ve tanrıların üstünlüğünden ötürü Gigantomachie frizinin üçüncü katta; Kentaumachi frizinin de ikinci katta yer aldığı anlaşılmaktadır. "Porta Regina" üzerinde ise Kurban Sahnesi vardır.

Perge Tiyatrosundaki yapım ve onarım evreleri, yapıyla ilgili herhangi bir yazılı kaynak olmadığından, Anadolu'da kesin tarihlendirilmiş yapı, lahit ve kabartmaların stil özellikleriyle kıyaslanarak belgelenmiştir. Buna göre, ilk sahne binası yaklaşık İ.S. 170 lerde yapılmaya başlanmış, İmparator Septimius Severus'un İ.S. 193-211 yönetimi sırasında tamamlanmıştır. Daha sonra bu yapıya bir kat daha eklenmiştir. Bu üçüncü kat mimari süslemelerinin çoğunlukla Severuslar dönemi özelliklerini taşımasından dolayı ikinci yapı evresinin İmparator Severus Alexander (İ.S. 222-235) ya da Maximinus Thrax (İ.S. 235-238) zamanlarında yapıldığı düşünülmektedir.

Detay çalışmalarının İ.S. 235-240 ve 260-265 yılları arasında, özellikle İmparator Gallienus döneminde yoğunluk kazanarak sürdüğü görülmektedir. İ.S. 275-276 yılları arasında savaş kasasının İmparator Takitus tarafından Perge'ye getirilmesi ile ekonomik durumu canlanan kentte, tiyatronun bir kez daha ele alındığı; tamamlanmaya çalışılan sahne binasının mimari detaylarının yanısıra tiyatrodaki "su oyunları" için yapılan değişikliklerin de bu döneme rastladığı varsayılmaktadır.

"Proskenion" ve birinci katta bulunan devşirme malzemeler, sahne binasının Geç Roma Devri'nde onarım gördüğüne işaret etmektedir. Bu devşirme malzemelerin, en geç İ.S. 450 - 475 yıllarına ait olması, yapının bu tarihlerden sonra onarıldığını düşündürmektedir. Bunun yanı sıra, onarım dolayısıyla tümenden yenilenen bir alınlığın mimari bezemesinin İmparator Jüstinyen dönemindeki çalışmalara benzemesi, ancak çok yüksek kabartma olmaması bakımından biraz daha erken bir döneme bağlanması; bu nedenlerle son yapı çalışmalarının İmparator Markiyan



(İ.S. 450-457) ve Jüstinyen (İ.S. 527-565) dönemleri arasında tarihlendirilmesi gerekmektedir.

Kazılar sırasında bulunan heykeller, özgün konumlarına göre sahne binasındaki nişlere yerleştirilmiş olarak Rekonstrüksiyon Panosu'nda gösterilmiştir.

PERGE TİYATROSU TARİHÇESİ:

- I. Yapı Evresi İ.S. 170-211
- II. Yapı Evresi İ.S. 222-238
- Detay çalışmalarının devamı İ.S. 235-265
- Detay çalışmalarının devamı ve değişiklikler İ.S. 275-300 / 305
- Restorasyonlar İ.S. 450 / 475-527

THE "SKENE" OF PERGE THEATRE

The reparation and excavation works at the Perge Theatre were undertaken and finalized by Turkish archeological teams between the years 1985-1993. During these years of work, the front façade of the scenium building was cleared. Numerous elements such as architrave, soffit, and pediments, some with their ornamentation complete and some without, were uncovered. Also, pieces belonging to the Kentaumachie and Gigantomachie friezes were found beside the Dionysos frieze. All the works now exhibited in the Perge Theatre Hall were dug out during these excavations and repaired by the excavation team.

Two major stages of construction are identified at the Perge Theatre. According to the architectural construction and its ornamentation, it appears that the scenium was at first designed as a building with two floors, and a third

floor was added afterwards, while the proscenium underwent a new treatment. Besides, it is observed that not all of the ornaments were applied in a certain span of time; but frequent efforts were made at different times in order to complete them.

Judging by the architectural composition, and considering the superior status of gods, it becomes obvious that the Gigantomachie frieze was positioned on the third floor, and the Kentauromachie frieze on the second; while the "Sacrificial Scene" is placed over the "Porta Regina". Due to the lack of records about the other parts of the building, the stages of construction and reparation in the Perge Theatre are estimated by comparing the resemblances of style with those of such buildings, sarcophagi, and reliefs found with definitive dating in Anatolia. Accordingly, the work on the scenium building was at first started circa A.D. 170, and completed during the reign of Emperor Septimius Severus between A.D. 193 and 211. After a short while, another floor was added to this structure. Since most of the architectural ornaments on the third floor still reflect the style of Severus' period, the second phase of the building is considered to date to the times of Emperors Severus Alexander in A.D. 222-235, or Maximinus Thrax in A.D. 235-238. However, further work on finer details had been continued afterwards, such as work carried on between the years A.D. 235-d 260-265, especially with an added emphasis during the period of Emperor Gallienus.

Between the years A.D. 275 and 276, the Theater came once more under consideration, when Emperor Tacitus brought his war-treasury in. It is estimated that the changes made for purposes of performing "waterworks" in the theatre took place in this period, as well as the efforts for completing the architectural details of the scenium building.

The proscenium and the gathered materials found on the first floor indicate that the building underwent reparation in the Late Roman period, between the years A.D. 450-475 at the latest. Besides these findings, the architectural ornamentation of a pediment necessitates its inclusion into rather an earlier period for its resemblance to the works of the Justinian period. On account of these reasons, the final activities on the building should be dated at some time between the reigns of Emperor Marcian in A.D. 450-459 and Justinian in A.D. 527-565.

The sculptures recovered at the Perge Theatre are displayed in their present condition in the Exhibition Hall, and on our Restoration Panel as they appeared in the niches of the scenium building which they occupied originally. □

Translated by Doğan Türker; Antalya, 24.09.1998)

STAGES OF WORK AT PERGE THEATRE CHRONOLOGICAL SUMMARY

- | | |
|-------------------------------------|----------------------|
| □ 1st stage of construction | A.D. 170 - 211 |
| □ 2nd stage of construction | A.D. 222 - 238 |
| □ Detail work continued | A.D. 235 - 265 |
| □ Changes and Detail work continued | A.D. 275 - 300 / 305 |
| □ Repairs | A.D. 450 / 475 - 527 |



T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI ANITLAR VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ANTALYA MÜZESİ PERGE TİYATROSU SALONU

REPUBLIC OF TURKEY THE MINISTRY OF CULTURE
GENERAL DIRECTORATE OF MONUMENTS AND MUSEUMS
ANTALYA MUSEUM GALLERY OF THE PERGE THEATRE



ANTALYA MÜZESİ

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi



JALARC0800303